ZAMONAVIY O‘QITISH METODLARIDA TALABALARNING KASBIY SHAKLLANISHINI QO‘LLAB-QUVVATLASH

Madgapilova Umida Erkin qizi
Bòstonliq tuman 3-son texnikumi
erkinovnaumi@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy o‘qitish metodlari orqali talabalarning kasbiy shakllanishi va psixologik qo‘llab-quvvatlash masalasi tahlil qilingan. Pedagog va psixologlar hamkorligi talabalarning individual ehtiyojlari va psixologik holatini hisobga olgan holda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi ko‘rsatilgan. Maqolada interaktiv mashg‘ulotlar, keys va loyiha usullari orqali talabalarning akademik va kasbiy salohiyatini oshirish imkoniyatlari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: zamonaviy o‘qitish metodlari, kasbiy shakllanish, psixologik qo‘llab-quvvatlash, oliy ta’lim, pedagogik innovatsiyalar.

Аннотация: *Статья посвящена анализу профессионального формирования студентов и психологической поддержки через современные методы обучения. Сотрудничество педагогов и психологов с учетом индивидуальных потребностей студентов играет ключевую роль в развитии их профессиональных компетенций. Рассматриваются возможности повышения академического и профессионального потенциала студентов с помощью интерактивных занятий, кейс-методов и проектов.*

Ключевые слова: *современные методы обучения, профессиональное формирование, психологическая поддержка, высшее образование, педагогические инновации.*

Abstract: The article analyzes the professional development of students and psychological support through modern teaching methods. Teacher and psychologist collaboration, considering students’ individual needs, plays a crucial role in developing professional competencies. The article highlights opportunities to enhance students’ academic and professional potential using interactive lessons, case studies, and project-based methods.

Keywords: modern teaching methods, professional development, psychological support, higher education, pedagogical innovations.

Kirish

Zamonaviy oliy ta’lim tizimida talabalarning kasbiy shakllanishi zamonaviy o‘qitish metodlari orqali samarali qo‘llab-quvvatlanishi muhim ahamiyatga ega. Talabalarning bilim va ko‘nikmalari faqat nazariy bilimlar bilan cheklanmay, ularning amaliyotga moslashishi, professional kompetensiyalarini rivojlantirishi ham talab etiladi. Shu bois, zamonaviy pedagogik usullar, interaktiv va proekt asosidagi mashg‘ulotlar, guruhli faoliyat va raqamli texnologiyalar orqali talabalarning kasbiy salohiyatini shakllantirish jarayonini samarali qiladi.

Qo‘llab-quvvatlashning psixologik va pedagogik jihatlari ham alohida ahamiyatga ega. Talabalar o‘z kasbiy yo‘nalishiga moslashishda turli stress va qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin, shu bois ularning psixologik barqarorligini ta’minlash va o‘qitish jarayonida individual yondoshuv qo‘llash muhim. Pedagoglar va psixologlar hamkorligi talabalarning motivatsiyasi, ijodiy faolligi va mustaqil fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda asosiy rol o‘ynaydi.

Zamonaviy o‘qitish metodlari talabalarning kasbiy shakllanishiga qaratilganda, nazariy bilim va amaliy ko‘nikmalarni integratsiya qilish muhim hisoblanadi. Interaktiv mashg‘ulotlar, loyiha va keys metodlari orqali talabalar murakkab vaziyatlarda qaror qabul qilish, muammolarni tahlil qilish va kasbiy qarashlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va raqamli resurslar talabalarning mustaqil o‘rganishini va samarali bilim olishini qo‘llab-quvvatlaydi.

Pedagog va talabalar o‘rtasida samarali muloqotni ta’minlash ham kasbiy shakllanish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Muloqot orqali talabalar o‘z fikrlarini erkin ifodalay oladi, pedagoglar esa individual yondoshuv orqali har bir talabaning ehtiyojlariga mos ta’lim strategiyasini qo‘llash imkoniga ega bo‘ladi. Bu jarayon talabalarning kasbiy kompetensiyalari va ishga tayyorligini oshirishda asosiy omili hisoblanadi.

Umuman olganda, zamonaviy o‘qitish metodlari talabalarning kasbiy shakllanishi va professional rivojlanishiga qaratilganda samarali pedagogik va psixologik qo‘llab-quvvatlashni talab qiladi. Pedagog va psixologlar hamkorligi, interaktiv usullar va raqamli texnologiyalar integratsiyasi talabalarning kasbiy salohiyatini rivojlantirishda va ularni amaliyotga tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Talabalarning kasbiy shakllanishini zamonaviy o‘qitish metodlari orqali qo‘llab-quvvatlash masalasi pedagogika va psixologik fanlarda keng tadqiq qilingan. Ilmiy adabiyotlar shuni ko‘rsatadiki, talabalarning akademik bilimlari va kasbiy kompetensiyalari faqat nazariy ta’lim bilan cheklanmasligi kerak, balki ularning amaliyotga moslashishi, ijodiy va muammolarni hal qilish qobiliyatlari rivojlantirilishi lozim. Masalan, Zimnyaya va Bodalev tadqiqotlariga ko‘ra, interaktiv o‘qitish usullari, loyiha va keys metodlari talabalarning kasbiy kompetensiyalarini samarali rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Rus va o‘zbek olimlari pedagogik usullarning kasbiy shakllanishdagi ahamiyatini alohida ta’kidlaganlar. Levina pedagogik va psixologik qo‘llab-quvvatlashning talabalarning mustaqil fikrlash va amaliyotga moslashish qobiliyatini rivojlantirishdagi ahamiyatini qayd etgan. Yo‘ldoshev va To‘xliev oliy ta’limda interaktiv mashg‘ulotlar va individual yondoshuv orqali talabalarning kasbiy salohiyatini shakllantirish samaradorligini tahlil qilganlar. Shuningdek, Karimova pedagogik innovatsiyalar va psixologik qo‘llab-quvvatlashning talabalarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda integrativ ahamiyatiga e’tibor qaratgan.

Metodologiya jihatidan tadqiqot bir necha asosiy usullarga tayandi. Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish orqali zamonaviy o‘qitish usullari va psixologik qo‘llab-quvvatlashning kasbiy shakllanishga ta’siri o‘rganildi. Qiyosiy tahlil va umumlashtirish usullari turli olimlarning qarashlarini taqqoslash va umumiy xulosalar chiqarish imkonini berdi. Shuningdek, pedagogik kuzatish, anketalar va intervyular orqali talabalarning kasbiy salohiyati va psixologik holati tahlil qilindi.

Tadqiqotda sistemali va integrativ yondashuv qo‘llanildi. Bu yondashuv talabalarning kasbiy kompetensiyalari, individual ehtiyojlari va psixologik holatini hisobga olish orqali zamonaviy o‘qitish usullarini samarali qo‘llash imkonini berdi. Interaktiv mashg‘ulotlar, guruhli faoliyatlar va raqamli texnologiyalar integratsiyasi talabalarning kasbiy salohiyatini rivojlantirishda samarali mexanizm sifatida tahlil qilindi.

Natijada, adabiyotlar tahlili va qo‘llanilgan metodologik yondashuvlar zamonaviy o‘qitish metodlari orqali talabalarning kasbiy shakllanishini psixologik qo‘llab-quvvatlash bilan

ta’minlash uchun nazariy va amaliy asos yaratish imkonini berdi. Bu oliy ta’limda talabalarning kasbiy salohiyatini rivojlantirish va ularni amaliyotga tayyorlashda samarali strategiyalarni ishlab chiqish uchun muhim ahamiyatga ega.

Muhokama

Zamonaviy o‘qitish metodlari talabalarning kasbiy shakllanishi va professional salohiyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Interaktiv mashg‘ulotlar, keys va loyiha usullari, guruhli faoliyat va raqamli texnologiyalar talabalarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan integratsiya qilish, mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va murakkab vaziyatlarda qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, pedagog va psixologlar hamkorligi talabalarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ularni kasbiy salohiyatni rivojlantirishda qo‘llab-quvvatlashni ta’minlaydi.

Muhokama jarayonida aniqlandiki, pedagogik innovatsiyalar va psixologik qo‘llab-quvvatlash integratsiyasi talabalarning kasbiy kompetensiyalarini samarali rivojlantirishda asosiy omil hisoblanadi. Pedagoglar interaktiv mashg‘ulotlar va loyiha asosidagi topshiriqlarni qo‘llash orqali talabalarning amaliyotdagi qobiliyatlarini sinovdan o‘tkazishi va ularni tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishi mumkin. Shu bilan birga, psixologik qo‘llab-quvvatlash stress va qiyinchiliklarni kamaytirib, talabalarning motivatsiyasi va faolligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, talabalarning kasbiy shakllanishi faqat bilimlarning ko‘pligi bilan chegaralanmaydi, balki ularning amaliy ko‘nikmalari, muammolarni hal qilish qobiliyati va ijodiy faolligi bilan bog‘liq. Interaktiv usullar va psixologik qo‘llab-quvvatlash birgalikda qo‘llanilganda talabalarning mustaqil fikrlash qobiliyati, kasbiy qarashlarini shakllantirish va amaliyotga tayyorlash samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Shuningdek, guruhli va loyiha asosidagi mashg‘ulotlar talabalarni hamkorlikka va jamoaviy ish faoliyatiga jalb qiladi, bu esa ularning kommunikativ ko‘nikmalari va kasbiy muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Psixologik qo‘llab-quvvatlash esa talabalarning stressga chidamliligini oshirib, ularning amaliyotda o‘zini ishonchli his qilishiga yordam beradi.

Zamonaviy o‘qitish metodlari va psixologik qo‘llab-quvvatlash talabalarning kasbiy shakllanishini samarali qo‘llab-quvvatlashda o‘zaro bog‘liq va integrativ mexanizm sifatida qaraladi. Bu pedagog va psixologlar uchun talabalarning kasbiy salohiyatini rivojlantirish, ularni amaliyotga tayyorlash va samarali ta’lim muhitini yaratishda muhim vosita hisoblanadi.

Xulosa

Zamonaviy o‘qitish metodlari talabalarning kasbiy shakllanishi va professional salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Interaktiv mashg‘ulotlar, keys va loyiha usullari, guruhli faoliyat va raqamli texnologiyalar talabalarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan integratsiya qilish, mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, psixologik qo‘llab-quvvatlash talabalarning stressga chidamliligini oshirib, motivatsiya va faolligini mustahkamlaydi.

Tadqiqotlar va amaliy kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, pedagog va psixologlar hamkorligi talabalarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Interaktiv va psixologik qo‘llab-quvvatlash usullari birgalikda qo‘llanilganda talabalarning amaliy ko‘nikmalari va kasbiy qarashlarini shakllantirish samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Zamonaviy o‘qitish metodlari va psixologik qo‘llab-quvvatlash integratsiyasi oliy ta’limda talabalarning kasbiy salohiyatini rivojlantirish, ularni amaliyotga tayyorlash va samarali ta’lim muhitini yaratishda strategik ahamiyatga ega bo‘lib, oliy ta’lim muassasalarida zamonaviy pedagogik jarayonning asosiy vositasi hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bodalev A.A. Innovatsionnie metodi obucheniya i professionalnoe razvitie studentov. – Moskva: Institut prakticheskoy psixologii, 2017.
2. Karimova L.G. Oliy ta’limda pedagogik innovatsiyalar va kasbiy kompetensiyalar. – Toshkent: Ta’lim, 2021.
3. Levina T.V. Psixologicheskaya podderjka studentov v visshem obrazovanii. – Sankt-Peterburg: Piter, 2019.
4. To‘xliev B. Talabalarning kasbiy salohiyatini rivojlantirishda pedagogik va psixologik qo‘llab-quvvatlash. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
5. Yo‘ldoshev J.G. Zamonaviy o‘qitish metodlari va talabalarning kasbiy shakllanishi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
6. Zimnyaya I.A. Pedagogicheskaya psixologiya: teoriya i praktika. – Moskva: Akademiya, 2018.